

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Political Science (Optional) Paper-XII
POLO23: Indian Administration

Day and Date: Wednesday, 13/12/2023
Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The tenure of Prime Minister is.....
 a) 4 years   b) 5 years   c) 6 years   d) 7 years
- 2 .....is the administrative head of each central department.
 a) Secretary   b) Speaker   c) Prime Minister   d) President
- 3 Who is the constitutional head in the parliamentary system of government?
 a) Prime Minister   b) Cabinet Minister   c) President   d) People's Representative.
- 4 According to the constitutional provision, on whose advice does the President appoint the Ministers in the Union Cabinet.
 a) Vice President   b) Prime Minister   c) Speaker of Lok Sabha   d) None of these.
- 5 Ward Officer has to act as -----.
 a) Assistant   b) Supervisor   c) Head   d) None of these
- 6 Who acts as advisor to the Chief Minister of the state?
 a) Chief Secretary   b) Opposition   c) Deputy CM   d) None of these.
- 7 According to the Indian Constitution, who appoints the Governor?
 a) Speaker of the Lok Sabha   b) Vice President   c) Prime Minister   d) President.
- 8 What is the term of office of the Governor?
 a) Six   b) Ten   c) five   d) three.
- 9 Whom does the President consult when appointing the Chief Justice of the High Court?
 a) Chief Minister   b) Chief Secretary   c) Governor   d) District and Sessions Judge.
- 10 The procedure for appointment of Governor is derived from the Constitution of which country?
 a) England   b) America   c) Canada   d) Japan
- 11 Kotwal is appointed by -----.
 a) Talathi   b) Provincial Officer   c) Tehsildar   d) secretary
- 12 .....is the village level revenue officer.
 a) Talathi   b) Circle officer   c) Sarpanch   d) Gramsevak
- 13 Who is the district election chief?
 a) Prefect   b) Collector   c) District Officer   d) District Information Officer

14 Who is the Taluka Executive Magistrate?

- a) Tehsildar   b) MLA   c) Divisional Officer   d) Group Development Officer.

15 During the Mauryan period, the unit of district administration was called -----.

- a) Sarkar   b) Rajuka   c) Superior   d) Pradakshika

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Function of the Home Department in the Ministry
- 2 Structure of the Secretariat
- 3 Discretionary Powers of the Governor
- 4 Functions of Sub Divisional officer (Prant)

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the functions of Ministry of Finance.
- 2 Explain the position of the Chief Minister in the state administration.
- 3 Explain the functions of Collector as District Magistrate.
- 4 Explain the importance of district administration in India.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain Central Secretariat.
- 2 Explain characteristics, powers and functions of state cabinet.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 पंतप्रधानाचा कार्यकाल .....वर्षे आहे.
अ) ४ वर्षे   ब) ५ वर्षे   क) ६ वर्षे   ड) ७ वर्षे
- 2 प्रत्येक केंद्रीय खात्याचा प्रशासकीय प्रमुख .....हा असतो.
अ) सचिव   ब) अध्यक्ष   क) पंतप्रधान   ड) राष्ट्रपती
- 3 संसदीय शासन प्रकारात घटनात्मक प्रमुख कोण असतात ?
अ) पंतप्रधान   ब) कॅबिनेट मंत्री   क) राष्ट्रपती   ड) लोकप्रतिनिधी.
- 4 घटनात्मक तरतुदीनुसार राष्ट्रपती कोणाच्या सल्ल्याने केंद्रीय मंत्रिमंडळातील मंत्र्यांची नेमणूक करतो ?
अ) उपराष्ट्रपती   ब) पंतप्रधान   क) लोकसभा अध्यक्ष   ड) यापैकी नाही.
- 5 कक्षाधिकार्याला ----- म्हणून कार्य करावे लागते.
अ) सहाय्यक   ब) पर्यवेक्षक   क) प्रमुख   ड) यापैकी नाही.
- 6 राज्याच्या मुख्यमंत्र्याचा सल्लागार म्हणून कोण कार्य करते ?
अ) मुख्य सचिव   ब) विरोधी पक्ष   क) उपमुख्यमंत्री   ड) यापैकी नाही.
- 7 राज्यघटनेनुसार राज्यपालांची नेमणूक कोण करतात ?
अ) लोकसभा अध्यक्ष   ब) उपराष्ट्रपती   क) पंतप्रधान   ड) राष्ट्रपती

- 8 राज्यपालांचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो ?
 अ) सहा ब) दहा क) पाच ड) तीन.
- 9 उच्च न्यायालयातील मुख्यन्यायाधीशांची नेमणूक करताना राष्ट्रपती कोणाचा सल्ला घेतात ?
 अ) मुख्यमंत्री ब) मुख्य सचिव क) राज्यपाल ड) जिल्हा व सत्र न्यायाधीश.
- 10 राज्यपाल नियुक्तीची पद्धत कोणत्या देशाच्या राज्यघटनेतून घेतली आहे ?
 अ) इंग्लंड ब) अमेरिका क) कॅनडा ड) जपान.
- 11 कोतवालाची नेमणूक ----- करतात.
 अ) तलाठी ब) प्रांताधिकारी क) तहसीलदार ड) सचिव
- 12 गावपातळीवरील महसूल अधिकारी .....हे असतात.
 अ) तलाठी ब) मंडल अधिकारी क) सरपंच ड) ग्रामसेवक
- 13 जिल्हा निवडणूक प्रमुख कोण असतो ?
 अ) प्रांताधिकारी ब) जिल्हाधिकारी क) मंडलाधिकारी ड) जिल्हा माहिती अधिकारी
- 14 तालुका कार्यकारी दंडाधिकारी कोण असतो ?
 अ) तहसीलदार ब) आमदार क) मंडल अधिकारी ड) गट विकास अधिकारी
- 15 मौर्यकाळात जिल्हा समान प्रशासनाच्या घटकास ----- संबोधले जात असे.
 अ) सरकार ब) राजुका क) उपरिक ड) प्रदक्षिका

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 मंत्रालयातील गृहखात्याची कार्ये
- 2 सचिवालयाची संरचना
- 3 राज्यपालाचे स्वविवेकाधिन अधिकार
- 4 उपविभागीय अधिकारी (प्रांत) कार्ये

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 अर्थमंत्रालयाची कार्ये स्पष्ट करा.
- 2 राज्यप्रशासनातील मुख्यमंत्र्यांचे स्थान स्पष्ट करा.
- 3 जिल्हाधिकार्याची जिल्हा दंडाधिकारी म्हणून कार्ये स्पष्ट करा.
- 4 भारतातील जिल्हा प्रशासनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 केंद्रीय सचिवालय स्पष्ट करा.
- 2 राज्य मंत्रिमंडळाची वैशिष्ट्ये सांगून अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023

Political Science (Optional) Paper-XII

POLO23: Indian Administration

Day and Date: Wednesday, 13/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 पंतप्रधानाचा कार्यकाल .....वर्षे आहे.

अ) ४ वर्षे   ब) ५ वर्षे   क) ६ वर्षे   ड) ७ वर्षे

Option 2

2 प्रत्येक केंद्रीय खात्याचा प्रशासकीय प्रमुख .....हा असतो.

अ)सचिव   ब)अध्यक्ष   क)पंतप्रधान   ड)राष्ट्रपती

Option 1

3 संसदीय शासन प्रकारात घटनात्मक प्रमुख कोण असतात ?

अ) पंतप्रधान   ब) कॅबिनेट मंत्री   क) राष्ट्रपती   ड) लोकप्रतिनिधी.

Option 3

4 घटनात्मक तरतुदीनुसार राष्ट्रपती कोणाच्या सल्ल्याने केंद्रीय मंत्रिमंडळातील मंत्र्यांची नेमणूक करतो ?

अ) उपराष्ट्रपती   ब) पंतप्रधान   क) लोकसभा अध्यक्ष   ड) यापैकी नाही.

Option 2

5 कक्षाधिकार्याला ----- म्हणून कार्य करावे लागते.

अ) सहाय्यक   ब) पर्यवेक्षक   क) प्रमुख   ड) यापैकी नाही.

Option 2

6 राज्याच्या मुख्यमंत्राचा सल्लागार म्हणून कोण कार्य करते ?

अ) मुख्य सचिव   ब) विरोधी पक्ष   क) उपमुख्यमंत्री   ड) यापैकी नाही.

Option 1

7 राज्यघटनेनुसार राज्यपालांची नेमणूक कोण करतात ?

अ) लोकसभा अध्यक्ष   ब) उपराष्ट्रपती   क) पंतप्रधान   ड) राष्ट्रपती

Option 4

8 राज्यपालांचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो ?

अ) सहा   ब) दहा   क) पाच   ड) तीन.

Option 3

9 उच्च न्यायालयातील मुख्यन्यायाधीशांची नेमणूक करताना राष्ट्रपती कोणाचा सल्ला घेतात ?

अ) मुख्यमंत्री   ब) मुख्य सचिव   क) राज्यपाल   ड) जिल्हा व सत्र न्यायाधीश.

Option 3

10 राज्यपाल नियुक्तीची पद्धत कोणत्या देशाच्या राज्यघटनेतून घेतली आहे ?

अ) इंग्लड   ब) अमेरिका   क) कॅनडा   ड) जपान.

Option 3

11 कोतवालाची नेमणूक ----- करतात.

अ)तलाठी   ब) प्रांताधिकारी   क) तहसीलदार   ड) सचिव

Option 3

12 गावपातळीवरील महसूल अधिकारी .....हे असतात.

अ)तलाठी   ब)मंडल अधिकारी   क)सरपंच   ड) ग्रामसेवक

Option 1

13 जिल्हा निवडणूक प्रमुख कोण असतो ?

अ) प्रांताधिकारी   ब) जिल्हाधिकारी   क) मंडलाधिकारी   ड) जिल्हा माहिती अधिकारी

Option 2

14 तालुका कार्यकारी दंडाधिकारी कोण असतो ?

अ) तहसीलदार   ब) आमदार   क) मंडल अधिकारी   ड) गट विकास अधिकारी

Option 1

15 मौर्यकाळात जिल्हा समान प्रशासनाच्या घटकास ----- संबोधले जात असे.

अ)सरकार   ब) राजुका   क)उपरिक   ड) प्रदक्षिका

Option 4

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 मंत्रालयातील गृहखात्याची कार्ये

Ans:

2 सचिवालयाची संरचना

Ans:

3 राज्यपालाचे स्वविवेकाधिन अधिकार

Ans:

4 उपविभागीय अधिकारी (प्रांत) कार्ये

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 अर्थमंत्रालयाची कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:

2 राज्यप्रशासनातील मुख्यमंत्र्यांचे स्थान स्पष्ट करा.

Ans:

3 जिल्हाधिकार्याची जिल्हा दंडाधिकारी म्हणून कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:

4 भारतातील जिल्हा प्रशासनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 केंद्रीय सचिवालय स्पष्ट करा.

Ans:

2 राज्य मंत्रिमंडळाची वैशिष्ट्ये सांगून अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:

*****